

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง หลักการเลือกซื้ออาหารเพื่อบริโภค

อาหาร หมายถึงอาหารสด อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง อาหารปรุงสำเร็จ เครื่องดื่ม น้ำดื่ม น้ำแข็ง นมและผลิตภัณฑ์นม สารปรุงแต่งอาหาร ซึ่งมีหลักการในการเลือกซื้ออาหารที่ถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงหลัก ๓ ป คือ ปลอดภัย ประโยชน์ ประหยัด

ปลอดภัย คือ ต้องเลือกซื้ออาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย ผลิตจากแหล่งที่เชื่อถือได้โดยมีลักษณะสี สัน กลิ่น รสชาติ ตามธรรมชาติในกรณีที่เป็นอาหารที่มีการควบคุมตามกฎหมายจะต้องมีเครื่องหมาย /สัญลักษณ์แสดงให้เห็น เช่น เครื่องหมาย ออย .. เครื่องหมาย มอก. ที่สำคัญคือ จะต้องเลือกซื้ออาหารที่ใหม่ สดโดยดูจากวันที่ผลิต หรือ วันหมดอายุบนฉลากบรรจุอาหารเป็นสำคัญ

ประโยชน์ คือ ต้องเลือกซื้ออาหารที่มีคุณค่า คุณประโยชน์ทางโภชนาการ การเลือกซื้ออาหารบริโภคต้องคำนึงถึงคุณค่าอาหารให้ครบถ้วนเหมาะสมกับความต้องการ

ประหยัด คือ ต้องเลือกซื้ออาหารตามฤดูกาลที่ผลิตในท้องถิ่น เพื่อจะได้อาหารที่มีคุณภาพดีราคาถูกหาซื้อได้สะดวก

patchanee.wikispace

วิธีการเลือกซื้ออาหาร

การเลือกซื้ออาหารจำพวกเนื้อสัตว์ การเลือกซื้อเนื้อสัตว์ที่ดีต้องได้มาจากสัตว์ที่สมบูรณ์ แข็งแรง เช่น หมู วัว ต้องได้รับการตรวจโรคจากสัตว์แพทย์ก่อน ผู้ซื้อควรซื้อด้วยความระมัดระวัง เนื้อสัตว์ต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น ไม่มีสีเขียวคล้ำ ซึ่งมีหลักเกณฑ์การเลือกซื้อเนื้อสัตว์ดังนี้

เนื้อวัว มีสีแดงสด มันสีเหลือง เนื้อสันในเป็นเนื้อที่เปื่อยง่ายที่สุดเหมาะกับการทอด ย่าง ผัด เนื้อสะโพกเหมาะกับการต้ม เคี้ยว

เนื้อหมู มีสีชมพู มันสีขาว หนังเกลี้ยง และบาง ถ้ามีน้ำเหนียวๆคือหมูค่างคั้น

ไก่ ไม่มีรอยข้ำเขียว ไม่มีเมือกอยู่ตามใต้ขาหรือข้อพับต่างๆ

เป็ด ไม่มีกลิ่นเหม็น เนื้อไม่ซีด เนื้อที่อกต้องหนาจึงจะดี

ปลา ตัวต้องมันสดใส ตาใส เหงือกแดง เนื้อไม่เหลว เกล็ดเกาะกันแน่น

กุ้ง หัวติดกับลำตัว ตัวมีสีเขียวปนน้ำเงิน เปลือกแข็ง มันสีแดง

หอย ปากหุบแน่น เมื่อวางทิ้งไว้ปากจะอ้าแสดงว่ายังมีชีวิต น้ำที่แช่หอยไม่มีเงือก

มาก

พุททะเล พุสดจะมีสีเขียวเข้ม หน้า ตาใส ก้านใหญ่ เปลือกบาง กลางหน้าอกจะแข็ง กัดไม่ลง

การเก็บรักษาเนื้อสัตว์ ควรเก็บไว้ในตู้เย็น โดยใส่ภาชนะให้มิดชิดหรืออาจทำให้สุกก่อนก็ได้ สำหรับเปิด ไก่ถ้าซื้อมาเป็นตัวควรนำเครื่องในออกมาล้างให้สะอาดก่อนนำไปประกอบอาหารหรือเก็บในตู้เย็น

วิธีการเลือกซื้ออาหารประเภทไข่

ไข่เปิด ไข่ไก่ เปลือกต้องสะอาดไม่มีคราบสกปรกติดบริเวณเปลือกไข่ เปลือกไข่มีสีนวลไม่เป็นมัน เวลาส่องกับแสงสว่างจะเห็นเงาของไข่แดง การเก็บรักษาควรเก็บในที่ที่อุณหภูมิต่ำจะช่วยให้อายุเก็บได้นาน ตั้งไข่ให้ทางด้านปานขึ้น ก่อนใช้ควรล้างทำความสะอาดก่อน เพื่อป้องกันความสกปรกที่อยู่บนผิวไข่

วิธีการเลือกซื้อผักและผลไม้

ผักรับประทานใบ เลือกสีเขียวแก่หรืออ่อนตามประเภทผัก ลำต้นและใบไม่ช้ำ ไม่เหี่ยว ลำต้นอวบควรปลิดส่วนที่เสียออก ล้างผักด้วยน้ำสะอาดและล้างน้ำหลายๆครั้ง การเก็บรักษาควรเก็บในตู้เย็นถ้าไม่มีตู้เย็นให้ใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดๆ มาคลุมไว้ป้องกันการเหี่ยวเฉา

ผักรับประทานหัว เลือกหัวหนักเหมาะสมกับขนาด เพราะเนื้อจะแน่น

ผักรับประทานผล เช่น พริกทองเลือกผลหนักเนื้อแน่น ผิวเปลือกขรุขระ แดงกวา แดงร้าน เลือกผิวตึง สีเขียว มะเขือเลือกผลยาว

ผลไม้ มีวิธีการเลือกซื้อ ตัวอย่างเช่น ส้มเขียวหวาน ผิวละเอียดเปลือกบาง น้ำหนักพอควรตรงขั้วไม่อุดหนุน สับปะรด ผลตาใหญ่เปลือกสีเขียวเหลือง การเก็บรักษา ผลไม้ที่สุกแล้วควรเก็บในที่เย็น ไม่ถูกแสงแดด เพราะจะทำให้สุกเร็วขึ้น ถ้ามีผลไม้มากเกินไปควรนำไปถนอมอาหาร

วิธีการเลือกซื้อของแห้งและของเค็ม

พริกแห้ง สีแดงเข้มไม่ดำคล้ำไม่หงิกงอ พริกเม็ดเล็กยาวจะเผ็ดกว่าพริกเม็ดใหญ่ยาวหอมเล็ก มีเปลือกสีแดง ใช้นิ้วบีบจะแข็ง กลิ่นไม่ฉุนมาก

กระเทียม เปลือกบาง แห้งสนิท มันเรียบไม่บูนูน

พริกไทย เม็ดกลมใหญ่เรียบไม่ขรุขระ ไม่มีรูตามเม็ด กลิ่นฉุนจัด

กะปิ เนื้อละเอียดนุ่ม ไม่แฉะ ไม่แห้งกระด้าง

น้ำตาล สีน้ำตาลแดง ใส ภาชนะสะอาด มีฉลากเครื่องหมายการค้า

เกลือ สีขาวสะอาด ไม่มีกรวดทรายเจือปน

กุ้งแห้ง เนื้อแน่น แห้งใส ภาชนะสะอาด มีฉลากเครื่องหมายการค้า

น้ำตาลทราย ควรแห้งสนิท ไม่จับตัวเป็นก้อน

น้ำส้มสายชู น้ำส้มสายชูหมักสีค่อนข้างเหลืองกลิ่นหอมกว่าน้ำส้มสายชูกลั่น

ข้าวสาร ไม่มีเปลือกข้าวหรือกาก เศษดิน ควรเลือกข้าวกล้องเพราะมีคุณค่าทางอาหารมากกว่าข้าวขาว

น้ำมันพืช ควรอ่านฉลากก่อนเพื่อความถูกต้องของชนิดน้ำมันที่ต้องการ

การเก็บรักษาของแห้งและของเค็ม ควรใส่ภาชนะที่แห้งและมีฝาปิด เก็บไว้ในที่
ไม่อับชื้น ส่วนหอม กระเทียม พริกแห้ง ควรใส่กระbungและนำออกผึ่งแดดเก็บไว้ในที่โปร่งไม่อับ
ชื้น

patchanee.wikispaces.com

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การประกอบอาหาร

วิธีการประกอบอาหาร เป็นการทำอาหารให้สุก และสามารถรับประทานได้ด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งการประกอบอาหารจะสามารถแบ่งเป็นวิธีการต่างๆ ได้หลายวิธี เช่น การต้ม ลวก นึ่ง ตุ่น อบ ทอด เจียว ผัด คั่ว รวน เผาอย่าง และปิ้ง โดยการประกอบอาหารแต่ละวิธีมีกระบวนการปฏิบัติดังนี้

การต้ม เป็นการทำอาหารให้สุกด้วยน้ำเดือด เช่น ต้มพะโล้ ต้มซ่าไก่ และแกงส้ม เป็นต้น การประกอบอาหารสูญเสียคุณค่าอาหารได้ง่าย เนื่องจากสารอาหารจะละลายไปกับน้ำ ดังนั้น จึงควรรับประทานน้ำที่ต้มอาหารด้วย

การนึ่ง เป็นการทำอาหารให้สุกด้วยความร้อนจากไอน้ำ โดยต้มน้ำให้เดือด นำอาหารที่จะนึ่งใส่ในหม้อหนึ่งหรือสองถึง แล้วนำขึ้นตั้งบนหม้อน้ำเดือด นึ่งจนอาหารสุก ตัวอย่างอาหารที่ประกอบด้วยวิธีการนี้ เช่น ห่อหมก ขนมหั้วต้ม ปลาแห้ง เป็นต้น วิธีนี้จะช่วยสงวนคุณค่าของอาหารและรักษาสภาพของอาหารให้คงอยู่เช่นเดิม

การผัด เป็นการทำอาหารให้สุกโดยใช้น้ำมันน้อย ไฟแรง เพื่อให้สุกในระยะเวลาสั้น ในขณะที่ผัดควรใช้ตะหลิวคลุกอาหารไปมา เพื่อให้อาหารสุกอย่างทั่วถึง อาหารที่ประกอบด้วยวิธีการนี้ เช่น ผัดเปรี้ยวหวาน ผัดผักรวมมิตร และผัดผักคะน้าหมูกรอบ

การทอด เป็นการทำอาหารให้สุกโดยใช้น้ำมัน มีทั้งการทอดโดยใช้น้ำมันหอยเพื่อไม่ให้อาหารติดกระทะ เช่น ไช้ดาว หมูทอด และการทอดโดยใช้น้ำมันมาก เพื่อให้อาหารเหลืองกรอบ เช่นปลาทอด ปาท่องโก๋ ในการทอดหากเป็นอาหารสดจะต้องใส่อาหารใน ขณะที่อาหารร้อนจัด ส่วนอาหารแห้งและอาหาร ที่ซุบแป้งควรใส่ในขณะน้ำมันยังร้อนไม่มากนัก มิเช่นนั้นด้านนอกจะไหม้ก่อนด้านในสุก

การย่าง วิธีนี้นิยมใช้กับอาหารสด ใช้ไฟแรงพอประมาณ ขึ้นอยู่กับชนิดของอาหาร ก่อนย่างควรทาน้ำมันบน ตะแกรงให้ชุ่ม เพื่อป้องกันไม่ให้อาหารติดตะแกรง ควรระวังอย่าให้มีเปลวไฟ เพราะจะทำให้อาหารไหม้ได้ในขณะย่างต้องพลิกอาหารกลับไปมาเป็นระยะๆ เพื่อให้ความร้อนเข้าถึงด้านในและสุกอย่างทั่วถึง อาหารที่ย่างสุกแล้วจะมีกลิ่นหอม เหลือง กรอบ เช่น ไก่ย่าง ปลาตุ๋นย่าง และปลาหมึกย่าง เป็นต้น

การเจียว เป็นการทำอาหารให้สุกในน้ำมันโดยใช้ไฟอ่อน และใช้น้ำมันน้อยกว่าการทอดอาหารที่เจียวจะหั่นหรือซอยละเอียดใส่ลงในน้ำมันที่ยังไม่ร้อนจัดแล้วเจียวให้เหลืองทั่วกัน เช่น กระเทียมเจียว และหอมเจียว เป็นต้น

